

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Амгинская средняя общеобразовательная школа №1
им. В. Г. Короленко с углубленным изучением отдельных предметов»
Муниципального района «Амгинский улус (район)»

<p>«Согласовано» Заместитель директора По воспитательной работе <u>Л.А. Заборовская</u> «<u>12</u>» <u>сентября</u> 20<u>20</u> г.</p>	<p>«Утверждаю» Директор АСОШ №1 Ларионов Н.А. <u>Н.А. Ларионов</u> «<u>12</u>» <u>сентября</u> 20<u>20</u> г.</p>
--	---

Программа «Ухуйуу» фольклорной студии «Айылгы»

Программу составила:

Педагог ДО

Петрова Т.Н.

Амга – 2020

Паспорт программы

Название программы	«Уһуйуу»
Вид программы	Дополнительная общеобразовательная программа
Направления программы	Художественно-эстетическое
Сроки реализации программы	Программа рассчитана на 1 год
Год написания программы	2020 год
Возраст обучающихся	с 7 до 14 лет
Наименования учреждения	Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Амгинская средняя общеобразовательная школа №1 им.В.Г.Короленко» Муниципального района «Амгинский улус (район)»
Юридический адрес	678600, Амгинский улус село Амга улица Ш-Полянского,32
Телефон	8(41142)41555, 89246643568
E-mail	Amgasch1@mail.ru
Автор программы (ФИО, должность)	Петрова Татьяна Николаевна, педагог дополнительного образования

Быһаары сурук.

Программа хайысхата:

- художественнай

Программа керунэ:

- Модифицированной

Бу үөрэх программата №273-дээх Российской Федерация үөрэхтээһинин туһунан Федеральной сокуонца, эбии уонна уопсай үөрэхтээһин бырагараммаларыгар үлэлиир бэрээдэгэр олоһуран, оҥо быраабыгар уонна тэрилтэ Устаабыгар олоһуран оңоһулунна.

Саха норуота былыр – былыргыттан баай ис хоһоонноох тылынан уус – уран айымныһылаах. Кини фантазията уратытын уонна киэтин, уобарастара күүстээһин, идеята дириң ис хоһоонноһун ханнык баһарар омук үөрэхтээхтэрэ чорботон бэлиэтиллэр. Норуот тылынан уус – уран айымныһыта киһиттэн – киһиэхэ, көлүөнэттэн – көлүөнэһэ, үйэттэн – үйэһэ бэриллэн, биһиги кэммитигэр дылы өлбөөдүйбэккэ, иитэр – үөрэтэр күүһүн сүтэрбэккэ тийэн кэллиһэ.

Ол иһин үүнэр көлүөнэни төрүт культураҥа уһуйарга, өбүгэлэрбит үгэстэригэр үөрэтэргэ, киниэхэ төрөөбүт норуотун кутун – сүрүн инэрэргэ анал программа суруллунна.

Саха фольклорун барҥа баай тыһыныгар, умсугутар улуу күүһүгэр оҥону кыра эрдэһиттэн угуйуу, уһуйуу, абылаһын бу бырагарамма сүрүн тоһооһо буолар.

Бырагарамма фольклор араас жанрдарын оҥо өйдүүрүгэр дьүөрэлээн, кыаһын учуоттаан, сааһыгар сөп түбэһиннэрэн билиһиннэрэргэ, иһитиннэрэргэ уонна үөрэтэргэ диэн аттарылынна. Ол курдук кыра саастаах оҥолорго остуоруйа, таабырын, оһуохай киирдэ; орто уонна улахан саастаахтарга чабырҥах, тойук, норуот ырыата, хомус.

Бырагарамма 1 – 9 кылаас үөрэнээччилэригэр ананар, биир сыл иһинэн үөрэтиллэр. Нэдиэлэһэ 2-тэ кэлэн дьарыктаналлар. Нэдиэлэһэ биирдэ куруһуок оҥолоро бары кэлэн холбоһук дьарыкка дьарыктаналлар. Биир сыл иһигэр үөрэнээччилэр саха фольклорун, фольклор көрүннэриттэн тойугу, норуот ырыаларын, оһуохайы, хомус историятын, хомуска охсуу технологиятын, чабырҥаһы теория уонна практика өртүттэн үөрэтэллэр.

Үөрэтиллэр бырагарамма саха тылынан ытыллар буолан, бырагарамма сахалы тылан суруллунна. Бырагарамма бэриллэр кэмин устата уларыйыан уонна көннөрүллөн сөп. Элбэх чааһы практической дьарыктарга анаатым. Оҥолор араас таһымнаах куонкурстарга, викториналарга кыттыһыны ылары ситиһиэхтээхтэр.

Программа сыала – соруга:

Сыала:

Саха омук баай историятын, культуратын, фольклорун оҥоҥо үөрэтии. Ис туругун бөһөргөтүү. Сизэргэ-майгыгы уһуйуу.

Соруга:

- Айар дьоһуру уһугуннары, билиини – көрүүнү ханаты, оҥо дэгиттэр дьоһурун арыйы.
- Саха норуотун баай культуратын, фольклорун симэлиппэккэ оҥолорго үөрэтии;
- Фольклор айымньыларын көмөтүн оҥо тылын байыты, уустаан – ураннаан, хомоһой баай тылынан кэпсэтэр дьоһурун сайыннары;
- Саха үгэһинэн тойугу туойарга, оһуокайы таһаарарга, ырыаны ыллыырга, тыллары айарга угуйуу;
- Хомус тардытын техникатын үөрэтии уонна импровизациялыырга холонуу;
- Хас биирдии дьарыгы ситимнээн, оҥо холкудук, аһаҥастык фольклор жанрдарын толоруутун ситиһии.

Биир сыл иһинэн ситиһиллиэхтээх түмүктэр:

Билиэхтээх:

- Норуот тылынан уус – уран айымньытын көрүүнэрин;
- Сахалы сизэри – туому, майгыны – сигилини;
- Сахалы толкуйу, олоһу анааран көрүүнү.

Сатыахтаах:

- Саха фольклорун бары көрүүнэрин толоро;
- Бэйэтин санаатын этэри, толкуйдууру, уопсай түмүк оңорууну.

Учебно – тематической былаан (бастакы үөрэх сылыгар).

№	БАСТАР, ТИЭМЭЛЭР	Бэриллэр чааһын ахсаана		
		барыта	теория	практика
1.	КИИРИИТЭ. САХА ФОЛЬКЛОРУН ӨЙДӨБҮЛЭ.	6	6	-
1.1	Саха итэҕэлэ.	2	2	-
1.2	Айыылар, иччилэр.	2	2	-
1.3	Киһи үс кута.	2	2	-
2	ЭРЧИЛЛИИЛЭР.	24	6	18
2.1	Эрчиллии араастарын үөрэтии.	8	2	6
2.2	Таба тыһыны, тыһыны араастара.	8	2	6
2.3	Болҕомто. Турук.	8	2	6
3	НОРУОТ ЫРЫАТА	12	4	8
3.1	Норуот ырыатын өйдөбүлэ.	2	2	-
3.2	Дэгэрэң ырыа. Дьиэрэтии ырыа.	2	2	-
3.3	Норуот ырыатын толоро үөрэнии.	8	-	8
4	ЧАБЫРҔАХ	18	6	12
4.1	ЧабырҔах өйдөбүлэ. ЧабырҔах ис хоһооно.	2	2	-
4.2	ЧабырҔах тылларын үөрэтии.	8	2	6
4.3	ЧабырҔах ырыалара.	8	2	6
5	ТОЙУК	22	6	16
5.1	Тойук суолтата, өйдөбүлэ.	2	2	-
5.2	Кылыһахха эрчиллиилэр.	10	2	8
5.3	Тойук туойарга үөрэнии.	10	2	8
6	ОҢУОКАЙ	28	6	22
6.1	Оҥуокай суолтата, өйдөбүлэ.	2	2	-
6.2	Оҥуокай түһүмэхтэрэ. Оҥуокай этээччилэр.	6	2	4
6.3	Оҥуокай тылын тутула. Оҥуокайды үөрэнии.	14	2	12
6.4	Оҥуокай араастара	6	-	6
7	ХОМУС	14	4	10
7.1	Хомус үөскээн кэлбит историятын үөрэтии.	2	2	-
7.2	Хомус тас көрүңэ, хомуһу таба тутуу.	4	2	2
7.3	Хомус тардытын техниката.	8	-	8
8	ХОМУС ТАРДЫТЫГАР ҮГЭС БУОЛБУТ НЬЫМАЛАР	20	6	14
8.1	Сыйыа тарды.	6	2	4
8.2	Хаастаты.	6	2	4
8.3	Күөрэгэйдэтии.	6	2	4
	БАРЫТА	144	44	100

Программа ис хооно

Үөрэх бастакы сылыгар дьарыктар

1 баһа САХА ФОЛЬКЛОРУН ӨЙДӨБҮЛЭ

Дьарык 1. Саха итэҕэлэ.

Дьарык 2 .Айыылар,иччилэр.

Дьарык 3 . Киһи үс кута.

2 баһа ЭРЧИЛЛИИЛЭР

Дьарык 4-7 . Эрчиллии араастарын үөрэтии.

Дьарык 8-11 . Таба тыыныы, тыыныы араастара.

Дьарык 12-15. Болҕомто. Турук.

3 баһа НОРУОТ ЫРЫАТА

Дьарык 16 . Норуот ырыатын өйдөбүлэ.

Дьарык 17 . Дэгэрэн ырыа. Дьирэтии ырыа.

Дьарык 18-21 .Норуот ырыатын толоро үөрэнии.

4 баһа ЧАБЫРҔАХ

Дьарык 22 . ЧабырҔах өйдөбүлэ.ЧабырҔах ис хооно.

Дьарык 23-26 .ЧабырҔах тылларын үөрэтии.

Дьарык 27-30 . ЧабырҔах ырыалара.

5 баһа ТОЙУК

Дьарык 31 . Тойук суолтата, өйдөбүлэ.

Дьарык 32-36 . Кылыһахха эрчиллиилэр.

Дьарык 37-41 . Тойук туойарга үөрэнии.

6 баһа ОҢУОКАЙ

Дьарык 42. Оһуокай суолтата, өйдөбүлэ.

Дьарык 43-45. Оһуокай түһүмэхтэрэ. Оһуокай этээччилэр.

Дъарык 46-52. Оһуокай тылын тутула. Оһуокайдыы үөрэнии.

Дъарык 53-55. Оһуокай араастара

7 баһа ХОМУС

Дъарык 56 . Хомус үөскээн кэлбит историятын үөрэтии.

Дъарык 57-58 . Хомус тас көрүнэ, хомуһу таба тутуу.

Дъарык 59-62 . Хомус тардыытын техниката.

8 баһа ХОМУС ТАРДЫЫТЫГАР ҮГЭС БУОЛБУТ НЬЫМАЛАР

Дъарык 63-65. Сыыйа тардыы.

Дъарык 66-68. Хаастатыы.

Дъарык 69-71. Күөрэгэйдэтии.

Бастакы үөрэх сылын түмүгүнэн оһо билиэхтээх:

- Саха фольклорун
- Норуот ырыаларын
- Чабырһахтары

Бастакы үөрэх сылын түмүгүнэн оһо сатыахтаах:

- Норуот ырыаларын араастарынан ыллыыры
- Чабырһахтыыры
- Сценической уобарааы көрөөччүгэ тиэрдэрини
- Тойугу туойарга
- Оһуохайдыыры
- Хомус тардыытын техникатын

Дьарыгы ыытарга методическай сүбэлэр:

Хас биирдии дьарык туһалаах уонна түмүктээх буоларын туһуттан уһуйааччы ыытар дьарыгар тирэх пособиялары,таблицалары, слайдалары, саха ырыаларын, тойуктарын, оһуокайдарын СД дискэлэргэ иһитиннэри, (киэн куйаар ситимин нөңүө үөрэтии) ZOOM,Watsapp . А.С.Федоров «Кылыһахха эрчиллиилэр» методикатын туһаныы:

- Таба тыыныы;
- Күөмэй эрчиллиитэ;
- Кылыһах эрчиллиитэ;
- Эт-хаан эрчиллиитэ;
- Болһомто;
- Турукка кириии;
- Айылһа тыаһа,кыыл,көтөр саңата;
- Туга хохуйуу.

Учуутал дьарыкка туһанар литературатын испиэхэгэ:

1. «Саха фольклора» хомуруунньук. Якутскай., 1970с.
2. «Саха фольклора». Якутскай., 1986с.
3. «Саха фольклора», Дь.1993с.
4. А.С.Федоров «Өбүгэ сирэ-туома».Дь.,2011с
5. А.С.Федоров «Сайылыкка көһүү».Дь.,2005с.
6. А.С.Федоров «Салама ыйааһына».Дь.,2005с.
7. А.С.Федоров «Уруу сирэ-туома».Дь.,2008с
8. А.С.Федоров Авторская образовательная программа «Уһуйуу»Як.,2008.
9. Васильева Ф.А., Чиряев К.С. «Норуот педагогикатынан дьарыктанар хайысхалар». Ороһу.,1995 с.
10. Г.С.Попова – Санаайа «Киһитийи сэхэнэ». Як., «Бичик» 2006с.
11. Гоголев П.Н., Прокопьева М.П. «Иэйэхсит түһэр түһүлгэтэ». «Ситим КИФ» Дь., 1993с.
12. Готовцева Л.Г. «Оһону хомуска үөрэтии». Дь., 1994 с.
Дь., «Биһик» 1993с.
13. И.А.Худяков «Краткое описание Верхоянского округа». Як.,2002
14. И.К.Попов «Саха таабырыннара, өс хоһоонноро, чабырһахтара» Дь., 2006с.
15. Л.А.Афанасьев – Тэриси «Барһа алгыстара». Дь.,2006 с.
16. Николаев Е.М.«Оһуокайы, тойугу үөрэтии ньымалара». Як.,1992с
17. Ноговицын В.А. «Оһо чабырһаһа». Дь., 2002с.
18. Пермякова В.М.,Дьячковская Ф.Н.,Баснаева С.А.«Мин олоңхом биһигэ» .Дь.,2009с
19. Петрова Н.Е. «Айыы үңкүүтэ». Дь., 2000 с.
20. Петрова Т.И. «Сахам тыла барахсан».Дь., «Бичик» 2006с.
21. Петрова Т.И.,Винокурова М.С.,Филиппова М.Е. «Сахалыы саңа».Дь.,1994с
22. Понохова З.Д. «Өбүгэбит таңаһын сөргүтэн».Дь.,2006с

23. Попов И.К. «Саха таабырыннара, өс хоһоонноро, чабырҕахтара», «Бичик» 2006с.
24. Попова М.А. «Саха төрүт культурата.Итэҕэл».Дь.,1994с.
25. Попова М.А. «Саха төрүт культурата». 1 чааһа.
26. Попова М.А. «Саха төрүт культурата». 2 чааһа.
27. Попова М.А. «Саха төрүт культурата». 3 чааһа.
28. Попова П.И. «Сиэр-майгы дойдутугар айан».Дь.,2005с
29. «Төрүт культураҕа ыйынньык».Дь.,2002с
30. Сафонов Н.И. «Көмүс дьүрүһүн». Дь., 2001 с.
31. Слепцова В.Г. «Сүрэх төлөнө». Дь., 1996с.
32. Федоров А.С. «Кылыһах үөскээһинэ».
33. Чахов А.И. «Саха быллыргы музыкальнай инструменнара»
34. Шапошников В.П. «Педагогика». Дь., 1994 с.

Быһаары сурук.

Программа хайысхата:

- художественнай

Программа керунэ:

- Модифицированной

Бу үөрэх программата №273-дээх Российскай Федерация үөрэхтээһинин туһунан Федеральной сокуоңа, эбии уонна уопсай үөрэхтээһин бырагараммаларыгар үлэлиир бэрээдэгэр олоһуран, оһо быраабыгар уонна тэрилтэ Устаабыгар олоһуран оңоһулунна.

Саха норуота былыр – былыргыттан баай ис хоһоонноох тылынан уус – уран айымныһылаах. Кини фантазията уратытын уонна киэңин, уобарастара күүстээһин, идеята дириң ис хоһоонноһун ханнык баһарар омук үөрэхтээхтэрэ чорботон бэлиэтиллэр. Норуот тылынан уус – уран айымныһыта киһиттэн – киһиэхэ, көлүөнэттэн – көлүөнэһэ, үйэттэн – үйэһэ бэриллэн, биһиги кэммитигэр дылы өлбөөдүйбэксэ, иитэр – үөрэтэр күүһүн сүтэрбэксэ тийэн кэллэһэ.

Ол иһин үүнэр көлүөнэни төрүт культураһа уһуйарга, өбүгэлэрбит үгэстэригэр үөрэтэргэ, киниэхэ төрөөбүт норуотун кутун – сүрүн инэрэргэ анал программа суруллунна.

Саха фольклорун барһа баай тыһыгар, умсугутар улуу күүһүгэр оһону кыра эрдэһиттэн угуйуу, уһуйуу, абылааһын бу бырагарамма сүрүн тоһооһо буолар.

Бырагарамма фольклор араас жанрдарын оһо өйдүүрүгэр дьүөрэлээн, кыаһын учуоттаан, сааһыгар сөп түбэһиннэрэн билиһиннэрэргэ, иһитиннэрэргэ уонна үөрэтэргэ диэн аттарыллыһна. Ол курдук кыра саастаах оһолорго остуоруйа, таабырын, оһуохай киридэ; орто уонна улахан саастаахтарга чабырһах, оһуохай араастара, музыкальнай инструменнарга доһуһуол, хомус.

Быраграмма 1 – 9 кылаас үөрэнээччилэригэр ананар, икки сыл иһинэн үөрэтиллэр. Нэдиэлэһэ 2-тэ кэлэн (киэн куйаар ситимин нөңүө үөрэтии) дьарыктаналлар. Нэдиэлэһэ биридэ куруһуок оһолоро бары кэлэн холбоһук дьарыкка дьарыктаналлар. Бастакы сылга үөрэнээччилэр саха фольклорун, фольклор көрүннэриттэн саха фольклорун кыра жанрдарын, хомус историятын, оонһуур технологиятын, оһуокай өйдөбүлүн, чабырһаһы теория уонна практика өртүттэн үөрэтэллэр. Иккис сылга эбии хомус тардытыгар үгэс буолбут ньымаларын, оһуокай араас көрүннэрин, саха музыкальнай инструменнара киирэн биэрэллэр.

Үөрэтиллэр быраграмма саха тылынан ытыллар буолан, быраграмма сахалыы тылан суруллунна. Быраграмма бэриллэр кэмин устата уларыһыан уонна көннөрүллүүн

сөп. Элбэх чааһы практической дьарыктарга анаатым. Икки сыл үөрэнэллэрин тухары оҕолор араас таһымнаах куонкурстарга, викториналарга кыттыыны ылары ситиһиэхтээхтэр.

Программа сыала – соруга:

Сыала:

Саха омук баай историятын, культуратын, фольклорун оҕоҕо үөрэтии. Ис туругун бөһөргөтүү. Сизэргэ-майгыга уһуйуу.

Соруга:

- Айар дьоһуру уһугуннары, билиини – көрүүнү ханаты, оҕо дэгиттэр дьоһурун арыйы.
- Саха норуотун баай культуратын, фольклорун симэлиппэккэ оҕолорго үөрэтии;
- Фольклор айымньыларын көмөтүн оҕо тылын байыты, уустаан – ураннаан, хомоһой баай тылынан кэпсэтэр дьоһурун сайыннары;
- Саха үгэһинэн оһуокайы таһаарарга, ырыаны ыллыырга, тыллары айарга угуйуу;
- Хомус тардытын техникатын үөрэтии уонна импровизациялыырга холонуу;
- Хас биирдии дьарыгы ситимнээ, оҕо холкудук, аһаҕастык фольклор жанрдарын толоруутун ситиһии.

Икки сыл иһинэн ситиһиллиэхтээх түмүктэр:

Билиэхтээх:

- Норуот тылынан уус – уран айымньытын көрүүнэрин;
- Сахалы сизэри – туому, майгыны – сигилини;
- Сахалы толкуйу, олоһу анааран көрүүнү.

Сатыахтаах:

- Саха фольклорун бары көрүүнэрин толоро;
- Бэйэтин санаатын этэри, толкуйдууру, уопсай түмүк оңорууну.

Учебно – тематической былан (бастакы үөрэх сылыгар).

№	БАСТАР, ТИЭМЭЛЭР	Бэриллэр чааһын ахсаана		
		барыта	теория	практика
1.	КИИРИИТЭ. ФОЛЬКЛОР КЫРА ЖАНРДАРА.	8	8	-
1.1	Өс хоһооннор.	2	2	-
1.2	Таабырыннар.	2	2	-
1.3	Остуоруйалар.	2	2	-
	Тургутук улэ	2	2	-
2	ЭРЧИЛЛИИЛЭР.	38	7	31
2.1	Эрчиллии араастарын үөрэтии.	14	2	12
2.2	Таба тыһыны, тыһыны араастара.	14	2	12
2.3	Болһомто. Турук.	8	2	6
	Тургутук улэ	2	1	1
3	ЧАБЫРҔАХ	32	11	21
3.1	ЧабырҔах өйдөбүлэ.	2	2	-
3.2	ЧабырҔах ис хоһооно.	4	2	2
3.3	ЧабырҔах тылларын үөрэтии.	10	2	8
3.4	Сирэй-харах хамсанытыгар үөрэнии.	6	-	6
3.5	ЧабырҔах ырыалара.	8	2	6
	Тургутук улэ	2	1	1
4	ХОМУС	18	5	13
4.1	Хомус үөскээн кэлбит историятын үөрэтии.	2	2	-
4.2	Хомус тас көрүнэ, хомуһу таба тутуу.	4	2	2
4.3	Хомус тардытын техниката.	10	-	10
4.4	Тургутук улэ	2	1	1
5	ХОМУСКА ОХСУУ АРААСТАРА	24	-	24
5.1	Хомуска оонһуурга тыһыны араастара.	6	-	6
5.2	Хомус тардытыгар илии араастара.	4	-	4
5.3	Тылы-уоһу, бэлэһи сайыннарыы.	4	-	4
5.4	Уоһу хамсатан охсуу.	4	-	4
5.5	Хомус охсуутугар дорһоону уларытыы.	4	-	4
	Тургутук улэ	2	-	2
6	ОҺУОКАЙ	24	6	18
6.1	Оһуокай суолтата, өйдөбүлэ.	2	2	-

6.2	Оһуокай түһүмэхтэрэ. Оһуокай этээччилэр.	6	2	4
6.3	Оһуокай тылын тутула. Оһуокайды үөрэнии.	14	2	12
	Тургутук улэ	2	-	2
	БАРЫТА	144	37	107

Учебно – тематическай былаан (иккис үөрэх сылыгар).

№	Бастар, тиэмэлэр	Бэриллэр чааһын ахсаана		
		барыта	теория	Практика
1.	ХОМУС ТАРДЫЫТЫГАР ХРЕСТОМАТИЙНАЙ АЙЫМНЫЫ	14	2	12
1.1	«И» дорҕоонтон «О» дорҕооннокөһүү.	6	2	4
1.2	Норуот ырыаларын хомус нөнүө тарда үөрэнии.	6	-	6
	Тургутук улэ	2	-	2
2	ХОМУС ТАРДЫЫТЫГАР ҮГЭС БУОЛБУТ НЫМАЛАР	20	6	14
2.1	Сыйа тарды.	6	2	4
2.2	Хаастаты.	6	2	4
2.3	Күөрэгэйдэтии.	6	2	4
	Тургутук улэ	2	-	2
3	ХОМУС УОННА АНЫГЫ МУЗЫКА	34	-	34
3.1	Сайын	8	-	8
3.2	Күһүн	8	-	8
3.3	Кыһын	8	-	8
3.4	Саас	8	-	8
	Тургутук улэ	2	-	2
4	ОһУОХАЙ АРААСТАРА	60	-	60
4.1	Кириитэ	4	-	4
4.2	Аммалы	8	-	8
4.3	Өлүөхүмэлии	8	-	8
4.5	Бүлүүлүү	8	-	8
4.6	Найахылы	8	-	8
4.7	Ханаласты	8	-	8
4.8	Опчуорай	8	-	8
4.9	Чэйин, оһуокайдыаһын.	6	-	6
	Тургутук улэ	2	-	2
5	Саха инструменнарыгар доһуһуол	16	-	16
5.1	Хомус	4	-	4
5.2	Дьаһа	4	-	4
5.3	Сиксиир	4	-	4

5.4	Күпсүүр	4	-	4
	Тургутук улэ	2	-	2
	БАРЫТА	144	8	136

Учебно – тематической былаан (холбоһук дьарык).

№	Бастар, тиэмэлэр	Бэриллэр чааһын ахсаана		
		барыта	теория	Практика
1	Норуот ырыалара	16	-	16
1.1	Кымыс ырыата	4	-	4
1.2	Сарсыарда	4	-	4
1.3	Дэгэрэн ырыа	4	-	4
1.4	Дьизэрэтии ырыа	4	-	4
2	Ансаамбыл репертуара	50	-	50
2.1	Оленегорск һээгэтэ	10	-	10
2.2	Хаар үңкүүтэ	10	-	10
2.3	Кыталыктар	10	-	10
2.4	«Нэмсиду» хотугулуу ырыа	10	-	10
2.5	Амма чэчирэ гимн	10	-	10
3	Оһуохай араастара	56	-	56
3.1	Кириитэ	8	-	8
3.2	Аммалыы	8	-	8
3.3	Өлүөхүмэлии	8	-	8
4	Бүлүүлүү	8	-	8
4.1	Найахылыы	8	-	8
4.2	Ханаластыы	8	-	8
4.3	Опчуорай	8	-	8
4.4	Саха инструменнарыгар доһуһуол	22	-	22
4.5	Хомус	10	-	10
4.6	Дьаһа	4	-	4
4.7	Сиксиир	4	-	4
5	Күпсүүр	4	-	4
	БАРЫТА	144	-	144

Учебно – тематической булаан (биирдиилээн дьарык).

№	Бастар, тиэмэлэр	Бэриллэр чааһын ахсаана		
		барыта	теория	Практика
1	Ансаамбыл репертуара	30	-	30
1.1	Оленегорск һээгэтэ	6	-	6
1.2	Хаар үңкүүтэ	6	-	6
1.3	Кыталыктар	6	-	6
1.4	«Нэмсиду» хотугулуу ырыа	6	-	6
1.5	Амма чэчирэ гимн	6	-	6
2	Норуот ырыатын араастара	12	-	12
2.1	Кымыс ырыата	2	-	2
2.2	Сарсыарда	2	-	2
2.3	Дэгэрэң ырыа	4	-	4
2.4	Дьизэрэтии ырыа	4	-	4
3	Оһуохай араастара	30	-	30
3.1	Кириитэ	2	-	2
3.2	Аммалыы	4	-	4
3.3	Өлүөхүмэлии	4	-	4
3.4	Бүлүүлүү	4	-	4
3.5	Найахылыы	4	-	4
3.6	Ханаластыы	4	-	4
3.7	Опчуорай	4	-	4
	БАРЫТА	72	-	72

Программа ис хоһооно

Үөрэх бастакы сылыгар дьарыктар

1 баһа КИИРИИТЭ. ФОЛЬКЛОР КЫРА ЖАНРДАРА.

Дьарык 1 .Өс хоһооннор.

Дьарык 2 Таабырыннар.

Дьарык 3 .Остуоруйалар.

Дьарык 4. Тургутук улэ

2 баһа ЭРЧИЛЛИИЛЭР

Дьарык 5-8 . Эрчиллии араастарын үөрэтии.

Дьарык 9-11 . Таба тыыныы, тыыныы араастара.

Дьарык 12-16 . Болһомто. Турук.

Дьарык 17.Тургутук улэ.

3 баһа ЧАБЫРҔАХ

Дьарык 18 . ЧабырҔах өйдөбүлэ.

Дьарык 19-20 . ЧабырҔах ис хоһооно.

Дьарык 21-30 .ЧабырҔах тылларын үөрэтии.

Дьарык 31-36 . Сирэй-харах хамсаныытыгар үөрэнии.

Дьарык 37-44 . ЧабырҔах ырыалара.

Дьарык 45. Тургук улэ.

4 баһаХОМУС

Дьарык 46. Хомус үөскээн кэлбит историятын үөрэтии.

Дьарык 47-48 .Хомус тас көрүнгэ, хомуһу таба тутуу.

Дьарык 49-53. Хомус тардыытын техниката.

Дъарык 54 .Тургутук улэ.

5 баһа ХОМУСКА ОХСУУ АРААСТАА

Дъарык 55-57. Хомуска оонньуурга тыныны араастара.

Дъарык 58-59. Хомус тардытыгар илии араастара.

Дъарык 60 -61. Тылы-уоһу, бэлэһи сайыннарыы.

Дъарык 62-63. Уоһу хамсатан охсуу.

Дъарык 64-65.Хомус охсуутугар дорҕоону уларытыы.

Дъарык 66.Тургутук улэ

6 баһа ОһУОХАЙ

Дъарык 67.Оһуокай суолтата, өйдөбүлэ.

Дъарык 68-70. Оһуокай түһүмэхтэрэ. Оһуокай этээччилэр.

Дъарык 71 -77.Оһуокай тылын тутула. Оһуокайдыы үөрэнии.

Дъарык 78. Тургутук улэ

Бастакы үөрэх сылын түмүгүнэн оҕо билиэхтээх:

- Саха фольклорун кыра жанрдарын
- Чабырҕахтары
- Оһуокай өйдөбүлүн

Бастакы үөрэх сылын түмүгүнэн оҕо сатыахтаах:

- Чабырҕахтыыры
- Сценической уобарааы көрөөччүгэ тиэрдэрини
- Хомус тардытын техникатын
- Оһуокайдыыры

Үөрэх иккис сылыгар дьарыктар

1 баһа.ХОМУС ТАРДЫТЫГАР ХРЕСТОМАТИЙНАЙ АЙЫМНЬЫ

Дьарык 1-3. «И» дорҕоонтон «О» дорҕооннокөһүү.

Дьарык 4-6Норуот ырыаларын хомус нөңүө тарда үөрэнии.

Дьарык 7. Тургутук улэ.

2 баһа. ХОМУС ТАРДЫТЫГАР ҮГЭС БУОЛБУТ НЬЫМАЛАР

Дьарык 8-10 .Сыйыа тардыы.

Дьарык 11-13 .Хаастатыы.

Дьарык 14-16 .Күөрэгэйдэтии.

Дьарык 17 .Тургутук улэ

3 баһа.ХОМУС УОННА АНЫГЫ МУЗЫКА

Дьарык 18-21.Сайын

Дьарык 22 -25.Күһүн

Дьарык 26 -29 .Кыһын

Дьарык 30 - 33. Саас

Дьарык 34. Тургутук улэ.

4 баһа .ӨһУОХАЙ АРААСТАРА

Дьарык 35-36.Кириитэ

Дьарык 37-40.Аммалыы

Дьарык 41-44.Өлүөхүмэлии

Дьарык 45-48 .Бүлүүлүү

Дьарык 49-52 .Найахылыы

Дъарык 53-56 .Ханаластыы

Дъарык 57-60 .Опчуорай

Дъарык 61-63 .Чэйин, оһуокайдыаһын.

Дъарык 64 .Тургутук улэ.

5 баһа .Саха инструменнарыгар доһуһуол

Дъарык 65 -66Хомус

Дъарык 67-68Дъаһа

Дъарык 69 - 70.Сиксиир

Дъарык 71 -72.Күпсүүр

Дъарык 73. Тургутук улэ.

Иккис үөрэх сылын түмүгүнэн оһо билиэхтээх:

- Хомус тардытыгар угэс буолбут ньымалары
- Оһуокай араас көрүңнэрин
- Саха музыкальнай инструменнарын

Иккис үөрэх сылын түмүгүнэн оһо сатыахтаах:

- Кылыһах эрчиллиилэрин,дьээ-буо холбоһунун
- Кылыһаһы оһуокайга оңорууну
- Кылыһаһы дифтонна оңорууну
- Оһуокай түһүмэхтэрин
- Оһуокай араас көрүңнэрин толорууну

Холбоһук дьарык учебно-тематической былаана.

1 баһа. Норуот ырыалара

Дьарык 1-2. Кымыс ырыата

Дьарык 3-4. Сарсыарда

Дьарык 5-6. Дэгэрэң ырыа

Дьарык 7-8. Дьизэртии ырыа

2 баһа. Ансаамбыл репертуара

Дьарык 9-13. Оленегорск һээгэтэ

Дьарык 14-18. Хаар үңкүүтэ

Дьарык 19-23. Кыталыктар

Дьарык 24-28. «Нэмсиду» хотугулуу ырыа

Дьарык 29-33. Амма чэчирэ гимн

3 баһа. Оһуохай араастара

Дьарык 34-37. Кириитэ

Дьарык 38-41. Аммалыы

Дьарык 42-45. Өлүөхүмэлии

Дьарык 46-49. Бүлүүлүү

Дьарык 50-53. Найахылыы

Дьарык 54-57. Ханаластыы

Дьарык 58-61. Опчуорай

4 баһа. Саха инструменнарыгар доһуһуол

Дьарык 62-66. Хомус

Дъарык 67-68. Дъађа

Дъарык 69-70. Сиксиир

Дъарык 71-72. Күпсүүр

Биирдиилээн дъарык учебно-тематической былаана.

1 баһа. Ансаамбыл репертуара

Дъарык 1-3. Оленегорск һээгэтэ

Дъарык 4-6. Хаар үңкүүтэ

Дъарык 7-9. Кыталыктар

Дъарык 10-12. «Нэмсиду» хотугулуу ырыа

Дъарык 13-15. Амма чэчирэ гимн

2 баһа. Норуот ырыатын араастара

Дъарык 16. Кымыс ырыата

Дъарык 17. Сарсыарда

Дъарык 18-19. Дэгэрэң ырыа

Дъарык 20-21. Дьизэрэтии ырыа

3 баһа. Оһуохай араастара

Дъарык 22. Кириитэ

Дъарык 23-24. Аммалыы

Дъарык 25-26. Өлүөхүмэлии

Дъарык 27-28. Бүлүүлүү

Дъарык 29-30. Найахылыы

Дъарык 31-32. Ханаластыы

Дъарык 33-34. Опчуорай

Дьарыгы ыытарга методическай сүбэлэр:

Хас биирдии дьарык туһалаах уонна түмүктээх буоларын туһуттан уһуйааччы ыытар дьарыгар тирэх пособиялары,таблицалары, слайдалары, саха ырыаларын, тойуктарын, оһуокайдарын СД дискэлэргэ иһитиннэри, (киэн куйаар ситимин нөңүө үөрэтии) ZOOM,Watsapp . А.С.Федоров «Кылыһахха эрчиллиилэр» методикатын туһаныы:

- Таба тыыныы;
- Күөмэй эрчиллиитэ;
- Кылыһах эрчиллиитэ;
- Эт-хаан эрчиллиитэ;
- Болһомто;
- Турукка кириии;
- Айылһа тыаһа,кыыл,көтөр саңата;
- Туга хоһуйуу.

Учуутал дьарыкка туһанар литературатын испиэхэгэ:

1. «Саха фольклора» хомурунньук. Якутскай., 1970с.
2. «Саха фольклора». Якутскай., 1986с.
3. «Саха фольклора», Дь.1993с.
4. А.С.Федоров «Өбүгэ сизэрэ-туома».Дь.,2011с
5. А.С.Федоров «Сайылыкка көһүү».Дь.,2005с.
6. А.С.Федоров «Салама ыйааһына».Дь.,2005с.
7. А.С.Федоров «Уруу сизэрэ-туома».Дь.,2008с
8. А.С.Федоров Авторская образовательная программа «Уһуйуу»Як.,2008.
9. Васильева Ф.А., Чиряев К.С. «Норуот педагогикатынан дьарыктанар хайысхалар». Ороһу.,1995 с.
10. Г.С.Попова – Санаайа «Киһитийии сэхэнэ». Як., «Бичик» 2006с.
11. Гоголев П.Н., Прокопьева М.П. «Иэйэхсит түһэр түһүлгэтэ». «Ситим КИФ» Дь., 1993с.
12. Готовцева Л.Г. «Оһону хомуска үөрэтии». Дь., 1994 с.
Дь., «Биһик» 1993с.
13. И.А.Худяков «Краткое описание Верхоянского округа». Як.,2002
14. И.К.Попов «Саха таабырыннара, өс хоһоонноро,чабырһахтара» Дь., 2006с.
15. Л.А.Афанасьев – Тэриси «Барһа алгыстара». Дь.,2006 с.
16. Николаев Е.М.«Оһуокайы, тойугу үөрэтии ньымалара». Як.,1992с
17. Ноговицын В.А. «Оһо чабырһаһа». Дь., 2002с.
18. Пермякова В.М.,Дьячковская Ф.Н.,Баснаева С.А.«Мин олоңхом биһигэ» .Дь.,2009с
19. Петрова Н.Е. «Айыы үңкүүтэ». Дь., 2000 с.

20. Петрова Т.И. «Сахам тыла барахсан».Дь., «Бичик» 2006с.
21. Петрова Т.И.,Винокурова М.С.,Филиппова М.Е. «Сахалыы саңа».Дь.,1994с
22. Понохова З.Д. «Өбүгэбит таңаһын сөргүтэн».Дь.,2006с
23. Попов И.К. «Саха таабырыннара, өс хоһоонноро, чабырҕахтара», «Бичик» 2006с.
24. Попова М.А. «Саха төрүт культурата.Итэҕэл».Дь.,1994с.
25. Попова М.А. «Саха төрүт культурата». 1 чааһа.
26. Попова М.А. «Саха төрүт культурата». 2 чааһа.
27. Попова М.А. «Саха төрүт культурата». 3 чааһа.
28. Попова П.И. «Сиэр-майгы дойдутугар айан».Дь.,2005с
29. «Төрүт культураҕа ыйынньык».Дь.,2002с
30. Сафонов Н.И. «Көмүс дьүрүһүн». Дь., 2001 с.
31. Слепцова В.Г. «Сүрэх төлөнө». Дь., 1996с.
32. Федоров А.С. «Кылыһах үөскээһинэ».
33. Чахов А.И. «Саха быллыргы музыкальнай инструменнара»
34. Шапошников В.П. «Педагогика». Дь., 1994 с.

Оҕоҕо аналлаах литература испиэһэгэ:

- 1.«Саха фольклора» хомуурунньук. Якутскай., 1970с.
- 2.«Саха фольклора». Якутскай., 1986с.
- 3.«Саха фольклора», Дь.1993с.
- 4.А.С.Федоров «Сайбылыкка көбүү».Дь.,2005с.
- 5.А.С.Федоров «Салама ыйааһына».Дь.,2005с.
- 6.А.С.Федоров «Уруу сирэ-туома».Дь.,2008с
7. Попова М.А. «Саха төрүт культурата.Итэҕэл».Дь.,1994с.
- 8.Попова М.А. «Саха төрүт культурата». 1чааһа.
- 9.Попова М.А. «Саха төрүт культурата». 2 чааһа.
- 10.Попова М.А. «Саха төрүт культурата». 3 чааһа.